

ІСНУЮЧІ ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА ЗАСОБИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Мороз М.О., Черненко М. Ю.

*Харківський національний університет міського господарства
ім. О.М. Бекетова, м. Харків*

Одним із основних напрямів державної політики у галузі охорони праці є забезпечення пріоритету збереження життя та здоров'я працівника. У досягненні цієї мети зацікавлена держава, роботодавці, працівники та суспільство загалом. Водночас, стан охорони праці в країні залишається хронічно незадовільним. Державна політика в сфері охорони праці спрямована на забезпечення конституційного права громадян - впровадження безпечних і нешкідливих умов праці на підприємствах, в установах та організаціях, запобігання виробничому травматизму та професійним захворюванням.

Умови праці є найважливішою соціально-економічною категорією, що впливає на продуктивність праці та здоров'я працівників. Умови праці розрізняють небезпечні та шкідливі виробничі фактори, які можуть призводити відповідно до травм та захворювань працюючих. Як мінімум два показники, в яких фокусуються всі вади умов праці: виробничий травматизм та санітарно-гігієнічні фактори. В умовах, що не відповідають вимогам охорони праці, загалом по Україні працює досить високий відсоток працівників, а показники виробничого травматизму вищі, ніж у європейських країнах. Щороку на виробництвах зазнають травм тисячі працівників, у тому числі з летальним кінцем. Основними чинниками, що сприяють професійній захворюваності є: ведення робіт з грубими порушеннями правил, норм та інструкцій з охорони праці; невідповідність умов праці, технологій, машин, механізмів вимогам чинних нормативів, санітарних норм і правил; недосконалість, несправність або незастосування засобів індивідуального захисту працюючих. Недостатнє матеріальне забезпечення та залишковий принцип фінансування охорони праці негативно впливає на безпеку робіт. У пошуках виходу із цієї ситуації вирішуються проблеми охорони праці організаційними та інженерно-технічними заходами. Для вибудовування системного підходу щодо вирішення проблем, що знаходяться в галузі охорони праці, розглядаються підходи, спрямовані на перехід від охорони праці до здоров'я та безпеки на роботі на основі норм міжнародного трудового права, а також сучасної моделі охорони праці – до системи управління професійними ризиками, що дозволяє зберегти здоров'я працівників, скоротити всі види витрат, пов'язаних із несприятливими умовами праці. Створення сприятливих і безпечних умов праці прямо пов'язано із забезпеченням працюючих різними засобами захисту, які використовують, як крайній захід, що дозволяє зменшити рівень впливу несприятливих чинників на робочому місці. Їх ефективне застосування передбачає комплексну оцінку усіх видів небезпечного впливу виробничих чинників на працюючих, правильний вибір засобів захисту з урахуванням особливостей роботи, що виконується, прогнозування ризику професійної захворюваності та її наслідків у разі недосконалості або незастосуванні цих засобів.